

TUSSEN NEW YORK EN GENÈVE: VN-KRONIEK Mei 2024 – september 2024

Margarita Avramtcheva, Bram Burger & Joëlle Zonjee *

Samenvatting | Deze kroniek beschrijft de gebeurtenissen in de diverse mensenrechtenorganen van de Verenigde Naties (VN) van mei tot september 2024. Hierbij komen eerst de politieke organen aan bod: de Veiligheidsraad en de Mensenrechtenraad, en vervolgens de gespecialiseerde Comités die toezien op de naleving van de verschillende VN-mensenrechtenverdragen.

DOI | 10.54195/NTM.19670

© Author(s); licensed under Creative Commons Attribution 4.0

Liquiditeitsprobleem Verenigde Naties

Bij verschillende sessies van de gespecialiseerde Comités werd stilgestaan bij het liquiditeitsprobleem van de VN. De voornaamste reden hiervoor is dat de lidstaten niet aan hun financiële verplichtingen voldoen.¹ Hierdoor kunnen bijvoorbeeld werkgroepen van de Comités niet door gaan en ontstaan grote achterstanden bij het behandelen van statenrapporten en individuele klachten. De verschillende voorzitters van de Comités kwamen in juni voor hun jaarlijkse bijeenkomst samen en bespraken onder andere hoe de werkprocessen beter afgestemd kunnen worden om een efficiënter en sterker nalevingsmechanisme te bewerkstelligen. Een mogelijke oplossing zou een coördinerend orgaan zijn dat ervoor kan zorgen dat de verschillende Comités beter met elkaar samenwerken. Daarnaast wordt natuurlijk ingezet op meer (financiële) middelen van de statenpartijen en vanuit de VN.²

Veiligheidsraad

Zuid-Korea was voorzitter van de VN-Veiligheidsraad (hierna: Raad) in juni en leidde de verkiezing van Denemarken, Griekenland, Pakistan, Panama en Somalië voor een termijn van twee jaar in de Veiligheidsraad, vanaf januari 2025.³ De Raad nam het tweehonderd pagina's dikke Jaarverslag 2023 aan, waarin wordt opgemerkt dat de lidstaten hun zorgen hebben geuit over het vermogen van de Veiligheidsraad. Ze hebben nadrukkelijk gesproken over de bevoegdheden waarover de Raad krachtens het VN-Handvest beschikt, om de internationale vrede en

- M.S. Avramtcheva heeft een LL.M. Public International Law van de Universiteit van Oslo en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel. B. Burger is master student International Human Rights & Environmental Law aan de University of New South Wales. Mr. J.M. Zonjee is juridisch adviseur internationale strafrechtelijke samenwerking en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel.
- 1 Zie bijvoorbeeld de brief van 25 januari 2024 van de VN-Secretaris-Generaal, António Guterres, gericht aan alle permanente vertegenwoordigers bij de VN.
- 2 'Committee on the Rights of Persons with Disabilities Opens Thirty-First Session', *OHCHR* 12 augustus 2024.
- 3 UN 'Security Council in Review June 2024', *SCPCRB/SCAD* juni.

veiligheid te handhaven, en over de effectiviteit van vredeshandhavingsmissies.⁴ Van de negen resoluties die in juni door de Raad zijn aangenomen, werden er in vijf gevallen bestaande mandaten en functies verlengd, namelijk het mandaat voor de ombudsman en het monitorings-team van de sanctieregeling tegen Islamitische Staat in Irak en de Levant (ISIL)⁵; de VN-waarnemersmacht voor de terugtrekking uit de bezette gebieden die het staakt-het-vuren tussen Israël en Syrië na de Jom Kippoer-oorlog handhaaft;⁶ het 1533 DRC-Comité dat zich bezighoudt met de sancties tegen de Democratische Republiek Congo vanaf 2004, en de deskundigengroep⁷; de autoriteit van de Afrikaanse Unie werd op grond van Hoofdstuk VII uitgebreid om geüniformeerd personeel in te zetten in Somalië onder het mandaat van de Afrikaanse overgangsmissie in Somalië⁸; en tot slot werd Serge Brammertz herbenoemd als hoofdaanklager van het internationaal residueel mechanisme voor straftribunalen, de rechtsopvolger voor de Joegoslavië- en Rwandatribunalen gevestigd in Den Haag.⁹ De Raad nam verder vier resoluties aan over lopende conflicten, waaronder Resolutie 2735, waarin het voorstel voor een wapenstilstand tussen Israël en de Palestijnse Gebieden werd verwelkomd; en Resolutie 2736, waarin werd geëist dat de snelle ondersteuningstroepen in Sudan de belegering van El Fasher stopzetten en werd opgeroepen tot onmiddellijke de-escalatie. Via Resolutie 2474 heeft de Raad een presidentiële verklaring afgelegd ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van de resolutie over vermiste personen ten gevolge van gewapende conflicten, en opgeroepen tot de daadwerkelijke uitvoering ervan.¹⁰ De Raad merkte op dat dit samenvalt met de vijfenzeventigste verjaardag van de Verdragen van Genève van 1949 en dat staten die partij zijn bij gewapende conflicten de primaire verantwoordelijkheid dragen om alle haalbare stappen te nemen om de bescherming van burgers te waarborgen.¹¹ In perscommuniqués veroordeelde de Raad zowel de aanvallen van de Beweging van 23 maart en de Geallieerde Democratische Strijdkrachten in de Democratische Republiek Congo als de terroristische aanslag in Dagestan, Rusland.¹²

In juli werd de Veiligheidsraad geleid door de Russische Federatie. De Raad nam deze maand slechts vier resoluties aan. De eerste twee verlengden het mandaat van de VN-missie ter ondersteuning van het akkoord van Hodeidah en het geïntegreerde VN-bureau in Haïti.¹³ Daarnaast nam de Raad Resolutie 2744 aan tot oprichting van de informele werkgroep van de Veiligheidsraad voor algemene sanctievraagstukken.¹⁴ Met Resolutie 2745 werd het wapenembargo tegen de Centraal-Afrikaanse Republiek opgeheven en werden andere onderdelen en het panel van

4 'Report of the Security Council for 2023', *Veiligheidsraad* 17 mei 2024.

5 Resolutie 2734 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (10 juni 2024), *UN Doc S/RES/2734*.

6 Resolutie 2737 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (27 juni 2024), *UN Doc S/RES/2737*.

7 Resolutie 2738 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (27 juni 2024), *UN Doc S/RES/2738*.

8 Resolutie 2741 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (28 juni 2024), *UN Doc S/RES/2741*.

9 Resolutie 2740 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (27 juni 2024), *UN Doc S/RES/2740*.

10 'Statement by the President of the Security Council on "Protection of civilians in armed conflict"', *Veiligheidsraad* 28 juni 2024.

11 'Statement by the President of the Security Council on "Protection of civilians in armed conflict"', *Veiligheidsraad* 28 juni 2024.

12 'Security Council Press Statement on Democratic Republic of the Congo', *Veiligheidsraad* 20 juni 2024; 'Security Council Press Statement on Terrorist Attack in Dagestan, Russian Federation', *Veiligheidsraad* 26 juni 2024.

13 Resolutie 2742 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (8 juli 2024), *UN Doc S/RES/2742*; Resolutie 2743 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (12 juli 2024), *UN Doc S/RES/2743*.

14 Resolutie 2744 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (19 juli 2024), *UN Doc S/RES/2744*.

deskundigen verlengd.¹⁵ Via persverklaringen uitte de Raad zijn ernstige bezorgdheid over de ernstige humanitaire situatie en de acute voedselonzekeerheid in Sudan als gevolg van de aanhoudende schendingen van het internationaal recht en de aanzienlijke negatieve gevolgen voor burgers, waaronder het meest vrouwen en kinderen.¹⁶ De Raad herhaalde dat zij de vredesprocessen in Colombia op basis van het slotakkoord van 2016 ten volle steunt.¹⁷

In augustus heeft de Veiligheidsraad onder het voorzitterschap van Sierra Leone vier resoluties aangenomen. Drie van de vier resoluties verlengden mandaten en missies, namelijk, de eerder besproken machtiging van de Afrikaanse Unie met drie dagen, en vervolgens tot eind 2024¹⁸; en met nog een jaar verlengde de Raad het mandaat van de VN-troepenmacht in Libanon om Resolutie 1701 tussen Israël en Libanon te helpen uitvoeren, waarin wordt opgeroepen tot volledige eerbiediging van de Blauwe Lijn die Libanon en de Golanhoogten in Israël scheidt.¹⁹ De vierde resolutie, Resolutie 2746, machtigde de stabilisatiemissie van de VN in de Democratische Republiek Congo om de missie van de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika in de Democratische Republiek Congo te ondersteunen.²⁰ Tot slot gaf de Raad een persverklaring uit over de oplopende spanningen in Libië en veroordeelde de terroristische aanslagen in Burkina Faso. Als we het werk van de Raad over de afgelopen drie maanden in zijn geheel bekijken, zien we dat het Midden-Oosten en de Palestijnse kwestie in elke maand het meest besproken onderwerp zijn.

Mensenrechtenraad

De 56^e sessie van de Mensenrechtenraad (hierna: Raad) heeft van 18 juni tot 12 juli plaatsgevonden.²¹ De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, Volker Türk, zette de toon voor deze sessie in zijn openingsspeech waarbij hij de nadruk legde op de wreedheid van oorlogen over de hele wereld.²² Uit gegevens verzameld door OHCHR bleek dat in 2023, vergeleken met het jaar daarvoor, het aantal burgerdoden in gewapende conflicten met 72 procent was gestegen, waarbij het aandeel van vermoorde vrouwen in dat jaar verdubbelde en aantal kinderen verdriedvoudigde.²³ De Hoge Commissaris gaf ook aan geschokt te zijn over de ontkenning van mensen-

15 Resolutie 2745 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (30 juli 2024), *UN Doc S/RES/2745*.

16 'Security Council Press Statement on Sudan', *Veiligheidsraad* 12 juni 2024.

17 'Security Council Press Statement on Colombia Following UN Security Council Colombia Session July 2024', *Veiligheidsraad* 18 juni 2024.

18 Resolutie 2747 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (12 augustus 2024), *UN Doc S/RES/2747*; Resolutie 2748 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (15 augustus 2024), *UN Doc S/RES/2748*.

19 Resolutie 2749 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (28 augustus 2024), *UN Doc S/RES/2749*.

20 Resolutie 2746 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (6 augustus 2024), *UN Doc S/RES/2746*.

21 '56th session of the Human Rights Council (18 June to 12 July 2024)', *OHCHR*, www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/regular-sessions/session56/regular-session.

22 'High Commissioner for Human Rights Highlights the Cruelty of War and the Urgent Need to Find the Way Back to Peace as he Presents his Global Update at the Opening of the Fifty-Sixth Regular Session of the Human Rights Council', *OHCHR* 18 juni 2024.

23 'High Commissioner for Human Rights Highlights the Cruelty of War and the Urgent Need to Find the Way Back to Peace as he Presents his Global Update at the Opening of the Fifty-Sixth Regular Session of the Human Rights Council', *OHCHR* 18 juni 2024.

rechten en het humanitair oorlogsrecht door de partijen in het conflict in Gaza.²⁴ Meer dan 120.000 mensen in Gaza, waarvan een overweldigend deel vrouwen en kinderen, zijn gedood of gewond geraakt sinds 7 oktober 2023 als gevolg van de intensieve Israëlische offensieven, aldus Türk.²⁵

Tijdens deze sessie van de Raad verwelkomde de VN-onderzoekscommissie voor de bezette Palestijnse Gebieden het advies van het Internationaal Gerechtshof van 22 juli 2024 waarin wordt verklaard dat de Israëlische bezetting van Palestijns grondgebied illegaal is volgens het internationaal recht.²⁶ Het Hof herhaalde het verbod op de verwerving van grondgebied door het gebruik van geweld, en het onvervreembare recht van een volk op zelfbeschikking.²⁷ Vervolgens paste het dit toe op de situatie van Israël's bezetting van de Palestijnse Gebieden sinds 1967.²⁸ Het Hof oordeelde dat het Israëlische beleid en de praktijk van het vestigen van nederzettingen en het annexeren van grondgebied heeft geresulteerd in de gedwongen overbrenging van Palestijnen van hun land (ofwel het verwijderen van Palestijnen uit hun huizen, woonplekken en levensgebied), de inbeslagname van Palestijns land en eigendommen, de exploitatie van natuurlijke hulpbronnen en discriminerende wettelijke regimes in bezet gebied – allemaal in strijd met het internationaal recht, inclusief het humanitair oorlogsrecht en mensenrechten.²⁹ Het Hof concludeerde eveneens dat het internationaal recht Israël verplicht om de grond, evenals alle in beslag genomen bezittingen, terug te geven aan de Palestijnen.³⁰ De VN-onderzoekscommissie benadrukte dit al aan te hebben gegeven in hun rapport aan de Algemene Vergadering van de VN in september 2022.³¹ Tijdens de interactieve dialoog met de Raad gaf de VN-onderzoekscommissie aan twee parallelle onderzoeken te hebben gedaan naar schendingen van het internationaal recht; als eerste met een focus op de aanvallen van Hamas en andere Palestijnse gewapende groeperingen in Israël op 7 en 8 oktober en, als tweede, met een focus op de Israëlische militaire operaties en aanvallen in Gaza tussen 7 oktober en 31 december 2023.³² Met betrekking tot de aanval van 7 oktober 2023 in Israël heeft de Commissie vastgesteld dat Hamas en andere Palestijnse gewapende groeperingen verantwoordelijk zijn voor de oorlogsmisdrijven van het

24 'High Commissioner for Human Rights Highlights the Cruelty of War and the Urgent Need to Find the Way Back to Peace as he Presents his Global Update at the Opening of the Fifty-Sixth Regular Session of the Human Rights Council', *OHCHR* 18 juni 2024.

25 'High Commissioner for Human Rights Highlights the Cruelty of War and the Urgent Need to Find the Way Back to Peace as he Presents his Global Update at the Opening of the Fifty-Sixth Regular Session of the Human Rights Council', *OHCHR* 18 juni 2024.

26 'UN Commission of Inquiry welcomes International Court of Justice Advisory Opinion stating that Israeli occupation of Palestinian territory is now illegal under international law', *OHCHR* 22 juli 2024.

27 International Court of Justice, 'Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem', 19 juli 2024.

28 International Court of Justice, 'Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem', 19 juli 2024.

29 International Court of Justice, 'Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem', 19 juli 2024, par. 265-272.

30 International Court of Justice, 'Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem', 19 juli 2024, par. 270.

31 UN 'Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel', 14 september 2022, A/77/328, documents.un.org/doc/undoc/gen/n22/591/34/pdf/n2259134.pdf.

32 'Human Rights Council Concludes Dialogue with the Independent International Fact-Finding Mission for Sudan', *OHCHR* 19 juli 2024.

opzettelijk richten van aanvallen op burgers, moord of opzettelijk doden, marteling, onmenselijke of wrede behandeling, het vernietigen of in beslag nemen van eigendom, aantasting van de persoonlijke waardigheid, en het nemen van gijzelaars.³³ Kinderen werden gedood, gewond en fysiek en emotioneel mishandeld, en door aanvallers geïnstrumentaliseerd voor propaganda-doeleinden.³⁴ De Commissie heeft patronen geïdentificeerd die wijzen op seksueel geweld en kwam tot de conclusie dat dit geen geïsoleerde incidenten waren, maar dat dit geweld op soortgelijke wijze op verschillende locaties werd gepleegd door Palestijnse daders, voornamelijk tegen Israëliische vrouwen.³⁵ Met betrekking tot de militaire operaties en aanvallen van Israël in Gaza na 7 oktober concludeerde de Commissie dat de Israëliische autoriteiten verantwoordelijk waren voor oorlogsmisdrijven, misdaden tegen de menselijkheid en schendingen van het humanitair oorlogsrecht en mensenrechten. Israël's totale belegering van de Gazastrook gebruikt de voorziening van noodzakelijke levensbehoeften als wapen voor strategische en politieke winst, onder meer door het afsluiten van de toevoer van water, voedsel, elektriciteit, brandstof en andere essentiële voorraden, waaronder humanitaire hulp.³⁶ De Commissie heeft vastgesteld dat Israëliische strijdkrachten seksueel en gendergerelateerd geweld hebben gepleegd met de bedoeling de Palestijnse gemeenschap te vernederen en verder ondergeschikt te maken.³⁷ De onderzoekscommissie gaf aan dat hun mandaat is verlengd en dat ze alle steun nodig hebben van de internationale gemeenschap, waaronder ook de goedkeuring van Israël om toegang tot Gaza te verkrijgen voor bewijsvergaring.³⁸

De Hoge Commissaris benadrukte verder in zijn openingspeech dat het recente grondoffensief van Rusland in de Kharhiv-regio in Oekraïne gehele gemeenschappen heeft vernietigd.³⁹ Herhaalde golven van grootschalige aanvallen op de energie-infrastructuur hebben 68 procent van de Oekraïense elektriciteitsproductiecapaciteit vernietigd, waardoor het systeem op een gevaarlijk omslagpunt terecht is gekomen, vooral in de aanloop naar de winter.⁴⁰

Een ander voorbeeld van onrechtmatig gebruik van geweld presenteerde de Hoge Commissaris tijdens een interactieve dialoog met betrekking tot Myanmar.⁴¹ Myanmar wordt verstikt

33 'Human Rights Council Concludes Dialogue with the Independent International Fact-Finding Mission for Sudan', *OHCHR* 19 juli 2024.

34 'Human Rights Council Concludes Dialogue with the Independent International Fact-Finding Mission for Sudan', *OHCHR* 19 juli 2024.

35 'Human Rights Council Concludes Dialogue with the Independent International Fact-Finding Mission for Sudan', *OHCHR* 19 juli 2024.

36 'Human Rights Council Concludes Dialogue with the Independent International Fact-Finding Mission for Sudan', *OHCHR* 19 juli 2024.

37 'Human Rights Council Concludes Dialogue with the Independent International Fact-Finding Mission for Sudan', *OHCHR* 19 juli 2024.

38 'Human Rights Council Concludes Interactive Dialogue with the Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, Starts Interactive Dialogue with the High Commissioner for Human Rights on his Global Update', *OHCHR* 19 juni 2024.

39 'High Commissioner for Human Rights Highlights the Cruelty of War and the Urgent Need to Find the Way Back to Peace as he Presents his Global Update at the Opening of the Fifty-Sixth Regular Session of the Human Rights Council', *OHCHR* 18 juni 2024.

40 'High Commissioner for Human Rights Highlights the Cruelty of War and the Urgent Need to Find the Way Back to Peace as he Presents his Global Update at the Opening of the Fifty-Sixth Regular Session of the Human Rights Council', *OHCHR* 18 juni 2024.

41 'High Commissioner for Human Rights Says Myanmar is Being Suffocated by an Illegitimate Military Regime, Speaks of Stories of Horrific War Tactics and Brutal Atrocity Crimes', *OHCHR* 18 juni 2024.

door een onwettig militair regime waarbij de Rohingya en andere lokale gemeenschappen in Rakhine worden onderschikt aan onthoofdingen, drone-aanvallen midden in de nacht en het in brand steken van huizen terwijl mensen slapen.⁴² Sinds februari 2021 zijn minstens 5.280 burgers, waaronder 1.022 vrouwen en 667 kinderen, gedood door toedoen van het leger, meldde Türk.⁴³ Minstens 26.865 personen waren gearresteerd en 20.592 bleven in hechtenis.⁴⁴ Midden in deze crisis waarbij momenteel drie miljoen mensen intern ontheemd zijn door deze conflicten is er ook hoop; een nieuwe generatie vanuit etnische gemeenschappen die zich verzet tegen decennia aan onderdrukking en geweld. Zij hebben lokale bestuursstructuren gecreëerd en die zorgen voor voedsel, onderdak, onderwijs en gezondheidszorg voor honderdduizenden die verder weinig tot geen humanitaire steun ontvangen.⁴⁵

Een ander zeer aanwezig thema tijdens deze sessie van de Raad was het wereldwijde geweld tegen vrouwen. Reem Alsalem blikte terug op haar afgelopen drie jaar als Speciaal Rapporteur voor geweld tegen vrouwen en gaf aan te worden overmand door diepe bezorgdheid.⁴⁶ De zwaarbevochten vrouwenrechten die als vanzelfsprekend werden beschouwd, gaan de laatste tijd aanzienlijk achteruit.⁴⁷ Alsalem wijst staten op hun verantwoordelijkheid om slachtoffers op een gender-sensitieve manier te beschermen en bij te staan, vooral ook door prostitutie voor vrouwen en meisjes te decriminaliseren en hen te behandelen als slachtoffers van een wreed systeem van uitbuiting en misbruik die ondersteuning en uitwegen nodig hebben.⁴⁸ Een panel aan experts vanuit het maatschappelijk middenveld besprak tijdens de sessie hoe economisch geweld tegen vrouwen wereldwijd wordt toegepast.⁴⁹ Economisch geweld tegen vrouwen en meisjes is een van de vormen van gender-gerelateerd geweld die vaak ongezien blijft en onder de juridische radar valt. Ongeveer 3,9 miljard vrouwen wereldwijd worden geconfronteerd met juridische belemmeringen die hun economische participatie in de weg staan.⁵⁰ Vrouwen verdienen slechts 77 cent voor elke dollar die aan mannen wordt betaald.⁵¹ Om een einde te maken aan het economisch geweld is er een volledige herziening nodig van discriminerende wetten

42 'High Commissioner for Human Rights Says Myanmar is Being Suffocated by an Illegitimate Military Regime, Speaks of Stories of Horrific War Tactics and Brutal Atrocity Crimes', *OHCHR* 18 juni 2024.

43 'High Commissioner for Human Rights Says Myanmar is Being Suffocated by an Illegitimate Military Regime, Speaks of Stories of Horrific War Tactics and Brutal Atrocity Crimes', *OHCHR* 18 juni 2024.

44 'High Commissioner for Human Rights Says Myanmar is Being Suffocated by an Illegitimate Military Regime, Speaks of Stories of Horrific War Tactics and Brutal Atrocity Crimes', *OHCHR* 18 juni 2024.

45 'High Commissioner for Human Rights Says Myanmar is Being Suffocated by an Illegitimate Military Regime, Speaks of Stories of Horrific War Tactics and Brutal Atrocity Crimes', *OHCHR* 18 juni 2024.

46 'Human Rights Council Discusses the Elimination of Discrimination against Persons Affected by Leprosy, Violence against Women, and the Rights of Internally Displaced Persons', *OHCHR* 21 juni 2024.

47 'Human Rights Council Discusses the Elimination of Discrimination against Persons Affected by Leprosy, Violence against Women, and the Rights of Internally Displaced Persons', *OHCHR* 21 juni 2024.

48 'Human Rights Council Discusses the Elimination of Discrimination against Persons Affected by Leprosy, Violence against Women, and the Rights of Internally Displaced Persons', *OHCHR* 21 juni 2024.

49 'At the Human Rights Council, Volker Türk Calls on States to Overhaul Discriminatory Laws and Practices Enabling Economic Violence against Women', *OHCHR* 28 juni 2024.

50 'At the Human Rights Council, Volker Türk Calls on States to Overhaul Discriminatory Laws and Practices Enabling Economic Violence against Women', *OHCHR* 28 juni 2024.

51 'At the Human Rights Council, Volker Türk Calls on States to Overhaul Discriminatory Laws and Practices Enabling Economic Violence against Women', *OHCHR* 28 juni 2024.

en praktijken, en de implementatie van beleidsmaatregelen die de economische, sociale en culturele rechten van vrouwen versterken.⁵²

Comité inzake de rechten van personen met een handicap

Eind mei bracht het Handicapcomité een statement uit over de situatie in Gaza. De vernietiging van ziekenhuizen, het platleggen van het communicatienetwerk en het tekort aan medicijnen en humanitaire hulp raakt personen met een handicap extra zwaar. Voor personen met een fysieke handicap zijn de mogelijkheden om te vluchten nog beperkter en voor personen met een visuele handicap zijn waarschuwingen in de vorm van flyers bijvoorbeeld niet toegankelijk. Door de oorlog zijn daarnaast vele kinderen gehandicapt geraakt. Het Comité riep nogmaals op tot een staakt-het-vuren en herhaalde dat Israël zich ook in de bezette Palestijnse Gebieden dient te houden aan het Handicapverdrag en het internationale humanitaire recht.⁵³

In juni werd het jaarlijkse VN-rapport over handicap en ontwikkeling gepubliceerd, waarin wordt stilgestaan bij de *Sustainable Development Goals* voor 2030. Hierbij valt te denken aan toegang tot gezondheidszorg en online diensten en het implementeren van maatregelen om de veiligheid van personen met een handicap tijdens rampen te kunnen garanderen. Meerdere doelstellingen lopen erg achter op schema om ze voor 2030 nog te kunnen behalen.⁵⁴

Van 12 augustus tot 5 september vond de 31e sessie van het Handicapcomité plaats. Tijdens deze sessie kwam de naleving van het Handicapverdrag door Burkina Faso, Belarus, Benin, Ghana, Mauritius, Denemarken, België, Oekraïne en Nederland aan bod.⁵⁵ Nederland is sinds 2016 partij bij het Verdrag en het Comité was bij deze eerste periodieke rapportage vrij kritisch. De 'Nationale Strategie' om het Verdrag in 2040 volledig te verwezenlijken is onvoldoende. Er dient een strategie ontwikkeld te worden die het *gehele* Verdrag uitvoert in *alle* lagen van de overheid, en daarbij personen met een handicap structureel betreft. De grote verschillen tussen gemeenten op het gebied van inclusie voor personen met een handicap dienen bijvoorbeeld aangepakt te worden. Daarnaast dient het Verdrag ook in Caribisch Nederland uitgevoerd te worden. In 2030 zal Nederland opnieuw verantwoording moeten afleggen.⁵⁶

Ten aanzien van Ghana waren grote zorgen over schadelijke culturele praktijken, zoals het doden van kinderen met een handicap en geweld tegen personen met albinisme.⁵⁷ De Belgen kwamen met een grote delegatie naar Genève om de dialoog met het Comité aan te gaan. Een van de grotere problemen daar is het gevangeniswezen, met meer dan vierduizend personen

52 'At the Human Rights Council, Volker Türk Calls on States to Overhaul Discriminatory Laws and Practices Enabling Economic Violence against Women', *OHCHR* 28 juni 2024.

53 'Gaza: Palestinians with disabilities fear being killed first, says UN committee', *OHCHR* 27 mei 2024; 'Palestinians with disabilities subject to unbearable consequences of the ongoing hostilities and violence in the OPT', *OHCHR* 27 mei 2024.

54 'Committee on the Rights of Persons with Disabilities Opens Thirty-First Session', *OHCHR* 12 augustus 2024.

55 'Committee on the Rights of Persons with Disabilities Opens Thirty-First Session', *OHCHR* 12 augustus 2024.

56 College voor de Rechten van de Mens, 'Aanbevelingen VN-comité om rechten van mensen met een beperking te verbeteren', 11 september 2024; 'Forse kritiek VN op Nederlandse omgang mensen met beperking', *NOS* 11 september 2024.

57 'Experts of the Committee on the Rights of Persons with Disabilities Commend Ghana on the Participation of Ghanaian Persons with Disabilities Internationally, Raise Questions on Harmful Cultural Practices and the Enactment of the Persons with Disabilities Bill', *OHCHR* 20 augustus 2024.

in de overvolle gevangenissen. Ook de lange wachtrijen voor psychiatrische zorg werden besproken.⁵⁸ Oekraïne zet zich volgens het Comité tijdens de oorlog hard in voor de rechten van personen met een handicap. Er wonen ongeveer 2,8 miljoen personen met een handicap in Oekraïne en dat aantal stijgt hard door de gevolgen van de bombardementen en gevechten. Er werden vragen gesteld over de gedwongen transporten van kinderen met een handicap naar de door Rusland bezette gebieden. Het *Bring Kids Back*-initiatief van de Oekraïense overheid faciliteert onder andere psychologische zorg voor de kinderen die terugkomen.⁵⁹

Vrouwenrechtencomité

Zoals in de vorige Kroniek stond aangekondigd vond van 13 tot 31 mei de 88e sessie van het Vrouwenrechtencomité plaats. Hier werd stilgestaan bij de naleving van het Vrouwenrechtenverdrag door Brazilië, Estland, Koeweit, Maleisië, Montenegro, Zuid-Korea, Rwanda en Singapore. In Estland is in 2016 de eerste vrouwelijke president gekozen en in 2021 de eerste vrouwelijke premier. Ondanks deze positieve ontwikkelingen neemt de algehele vertegenwoordiging van vrouwen in de besluitvorming en leidinggevende posities af – een punt van zorg dat voor veel landen elke sessie weer terugkomt. Met betrekking tot Koeweit werd de nieuwe Wet op Huiselijk Geweld verwelkomd, maar de zeer milde straffen in het wetboek van strafrecht voor eerwraak zijn daar zorgwekkend. Wanneer een man in de naam van ‘eer’ zijn vrouw, moeder, zus of dochter vermoord voor overspel staat daar bijvoorbeeld slechts een gevangenisstraf van drie jaar of een geldboete op. In Montenegro is het verschil in geslacht bij baby’s het grootste van Europa, wat een gevolg lijkt te zijn van geslachtsselectie en abortussen – wat tot zorgen leidt.⁶⁰

Tijdens de sessie zijn ook twee individuele klachten behandeld, die beide niet-ontvankelijk zijn verklaard wegens het niet uitputten van alle rechtsmiddelen op nationaal niveau. Het ging om een klacht tegen Denemarken in het kader van een mogelijke schending van het beginsel van *non-refoulement* en een klacht van een niet-Turkse joodse vrouw tegen Turkmenistan met betrekking tot discriminatie.⁶¹

In juni hebben het Vrouwenrechtencomité en het Kinderrechtencomité een gezamenlijk statement uitgebracht over Gambia. Daar gingen stemmen op om de wet in te trekken die vrouwelijke genitale verminking verbiedt. Deze wet, de *Womans Amendment Act*, is in 2015 ingevoerd en was een grote stap voorwaarts voor vrouwen en meisjes in Gambia. Elke jaar sterven meer dan 44 duizend vrouwen aan genitale verminking, voornamelijk in Afrikaanse landen.⁶² Op 15 juli werd er in de *National Assembly* in Gambia gestemd over het intrekken

58 ‘Experts of the Committee on the Rights of Persons with Disabilities Commend Belgium on Large Delegation, Raise Questions on Disability Advisory Councils and the Internment System’, *OHCHR* 22 augustus 2024.

59 ‘Experts of the Committee on the Rights of Persons with Disabilities Appreciate Ukraine’s Efforts to Uphold the Rights of Persons with Disabilities during the War, Raise Questions on Children Forcibly Transported to Russian Controlled Areas and the Construction of New Institutions’, *OHCHR* 28 augustus 2024.

60 ‘UN women’s rights committee publishes findings on Brazil, Estonia, Kuwait, Malaysia, Montenegro, Republic of Korea, Rwanda and Singapore’, *OHCHR* 5 juni 2024.

61 CEDAW/C/2024/II/CRP, ‘Report of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women, Eighty-eighth session (13 – 31 May 2024)’.

62 CEDAW & CRC, ‘The Women’s (Amendment) Bill 2023 Poses a Serious Threat to the Rights and Dignity of Women and Girls in The Gambia’, 3 juni 2024.

van deze wet. Gelukkig was een meerderheid tegen, en heeft het recht van vrouwen en meisjes in Gambia om niet aan deze marteling en ernstige vorm van geweld onderworpen te worden standgehouden.⁶³

Het Comité heeft meermalen haar zorgen geuit over de vrouwenrechtensituatie in Afghanistan. Op 30 juni vond in Doha, Qatar de derde VN-bijeenkomst over de situatie plaats waar gesproken werd over de – volgens het Comité – ergste crisis van vrouwenrechten wereldwijd. Het Comité is diep bezorgd dat Afghaanse vrouwen van deze bijeenkomst waren uitgesloten, dit legt hen alleen maar meer het zwijgen op. Het Comité onderzoekt de mogelijkheden om vrouwen bij de eerstvolgende periodieke dialoog met Afghanistan juist het woord te kunnen geven.⁶⁴ Samen met andere mensenrechtenexperts werd in augustus stilgestaan bij het feit dat de Taliban inmiddels al drie jaar aan de macht is. De uitsluiting van vrouwen en meisjes in het publieke leven wordt steeds erger, met de invoering van ruim tachtig wetten die het leven van vrouwen specifiek raken.⁶⁵ Een nieuw dieptepunt werd eind augustus bereikt, toen een nieuwe wet werd ingevoerd die het vrouwen verbiedt om buitenshuis te spreken of zingen en hen verplicht altijd onder begeleiding van een man te zijn.⁶⁶ Volgens de Taliban is het een puur interne kwestie waar andere staten niks over te zeggen hebben. Volgens het Comité kan de situatie echter het beste omschreven worden als ‘gender apartheid’ en moeten staten zich juist hard maken om deze situatie niet te normaliseren, maar zich blijven inzetten voor de bescherming van mensenrechten. Het Internationaal Strafhof wordt aangedrongen om het onderzoek naar de situatie voort te zetten en snel aanklachten uit te vaardigen, en ook moedigen de experts een mogelijke zaak tegen Afghanistan bij het Internationaal Gerechtshof aan wegens schending van het Vrouwenrechtenverdrag.⁶⁷

In juli riep het Comité op tot vrede tussen Rusland en Oekraïne. Het Comité is diepbezorgd over de recente rapporten van de VN-onderzoekscommissie in Oekraïne waarin berichten staan over systematische marteling van vrouwelijke (krijgs-)gevangenen, seksueel geweld, verkrachtelingen en gedwongen deportaties van vrouwen en kinderen naar Russisch grondgebied. Het Comité verwees ook naar de voorlopige uitspraak van het Internationaal Gerechtshof waarin aanvallen op civiele doelen veroordeeld worden en de arrestatiebevelen van het Internationaal Strafhof.⁶⁸ Ook bracht het Comité een statement uit over de situatie in Myanmar, naar aanleiding van een rapport dat de Speciaal Rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Myanmar heeft gepubliceerd. Sinds de militaire coup in februari 2021 is het fysieke en seksuele geweld tegen vrouwen en meisjes daar toegenomen. Het Comité roept alle partijen op zich te houden aan internationaal humanitair recht en verwijst ook naar haar dertigste Algemene Aanbeveling uit 2013 waarin gewapende, niet-statelijke groepen die controle uitoefenen over een grondgebied en haar bevolking, expliciet verplicht worden om internationale mensenrechten te respecteren. Myanmar

63 ‘The Gambia: Upholding ban on female genital mutilation another historic win, say human rights experts’, *OHCHR* 17 juli 2024.

64 ‘Afghan women and girls must be included in upcoming Doha meeting: UN women’s rights committee’, *OHCHR* 28 juni 2024.

65 ‘International community must not normalise Taliban rule in Afghanistan’, *OHCHR* 14 augustus 2024.

66 ‘New morality law affirms Taliban’s regressive agenda, experts call for concerted action’, *OHCHR* 30 augustus 2024.

67 ‘International community must not normalise Taliban rule in Afghanistan’, *OHCHR* 14 augustus 2024.

68 CEDAW Committee, ‘United Nations women’s rights committee calls for Peace between Russian Federation and Ukraine’, 2 juli 2024.

wordt daarnaast opgeroepen om bepalingen in de Grondwet die immuniteit bieden aan militairen aan te passen en een bepaling op te nemen die geweld tegen vrouwen, inclusief verkrachting, verbiedt. Ook werd verwezen naar de voorlopige maatregelen die het Internationaal Gerechtshof eerder al heeft opgelegd voor de bescherming van de Rohingya tegen genocide en apartheid.⁶⁹

Op grond van artikel 8 van het Optionele Protocol bij het Vrouwenrechtenverdrag kan het Comité een *inquiry procedure* starten als het betrouwbare informatie heeft verkregen dat een ernstige schending van het Verdrag in een van de statenpartijen plaatsvindt.⁷⁰ In 2022 heeft het Comité in dat kader een bezoek gebracht aan Polen, naar aanleiding van klachten van ngo's. Op 26 augustus dit jaar is een rapport gepubliceerd waarin het Comité heeft geconstateerd dat Polen een zeer restrictief wettelijk kader heeft voor abortus, dat abortus alleen toestaat als het leven van de vrouw in gevaar is of de zwangerschap het gevolg is van verkrachting. Het Constitutionele Hof verbood in 2020 zelfs om abortus uit te voeren in gevallen waar de foetus niet levensvatbaar is. Abortus wordt verder bemoeilijkt doordat veel artsen aarzelen om het uit te voeren uit angst voor strafrechtelijke aansprakelijkheid of zelfs weigeren op religieuze of morele gronden. Toegang tot veilige abortusdiensten wordt nog verder beperkt door het bureaucratische proces eraan voorafgaand, met name in het geval van een abortus na verkrachting, en de stevige anti-abortuslobby. Het ondergaan van een veilige abortus is daardoor praktisch onmogelijk concludeerde het Comité in het rapport.⁷¹

Kinderrechtencomité

Van 6 tot 24 mei vond de 96e sessie van het Kinderrechtencomité plaats, zoals al vermeld stond in de vorige kroniek. Hier vonden dialogen plaats met Namibië, Guatemala, Georgië, Mali, Panama, Egypte, Bhutan, Estland en Paraguay. Guatemala werd opgeroepen om internationale adopties op te schorten totdat adequate waarborgen zijn geschapen om illegale adopties te voorkomen. Ook met betrekking tot de negatieve gevolgen van bendegeweld voor kinderen waren er zorgen, zoals de rekrutering van kinderen door niet-statelijke gewapende groepen en drugshandelaren. Ook in Mali vindt wijdverbreide rekrutering van kinderen door gewapende groepen plaats. Door gewapende conflicten worden meerdere kinderrechten daar geschonden. Met betrekking tot Panama waren grote zorgen over seksueel geweld tegen kinderen. Zo zijn er onvoldoende maatregelen om kinderen te beschermen tegen kindersekstoerisme, wat een groot risico is doordat veel kinderen in armoede leven. Ook is de grootschalige productie van kinderporno in Panama daardoor een probleem.⁷²

Het Comité heeft tijdens deze sessie een schending van het Kinderrechtenverdrag door Georgië aangenomen. De klacht was aangespannen namens 57 kinderen die in een weeshuis van de orthodoxe kerk woonden, genaamd *Ninotsminda St Nino Children's Boarding School*, waar zij fysiek en mentaal mishandeld werden. Een meisje werd bijvoorbeeld geslagen vanwege

69 'UN women's rights committee urges action to end gender-based violence against women and girls in Myanmar', *OHCHR* 3 juli 2024.

70 Zie voor meer informatie: ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw/inquiry-procedure.

71 'Poland violated women's rights by unduly restricting access to abortion, UN committee finds', *OHCHR* 26 augustus 2024.

72 'UN Child Rights Committee publishes findings on Bhutan, Egypt, Estonia, Georgia, Guatemala, Mali, Namibia, Paraguay and Panama', *OHCHR* 30 mei 2024.

bedplassen en gedwongen om psychotische medicatie te nemen. Kinderen werden uitgeput, opgesloten en vernederd, bijvoorbeeld door hen over de grond te laten kruipen. Daarnaast was het eten en de hygiëne slecht in het weeshuis. Al in 2015 was een rapport over de slechte omstandigheden in het weeshuis uitgebracht, maar de staat verlengde de vergunningen en hield geen toezicht. De staat wordt als voogd van de kinderen aansprakelijk gehouden voor wat er in het weeshuis gebeurde.⁷³

Op 16 juni was het de Dag van het Afrikaanse Kind – een moment om stil te staan bij de schendingen van kinderrechten op het continent als gevolg van armoede, klimaatverandering en gewapende conflicten. Op het Afrikaanse continent leven ongeveer 183 miljoen kinderen in conflictgebieden, waar zij het slachtoffer worden van aanvallen op scholen en ziekenhuizen, verkrachtingen en geweld, of tot kindsoldaat gemaakt worden. Daarnaast zijn grote zorgen over de staat van het onderwijs in deze conflictgebieden, terwijl onderwijs juist zo belangrijk is om het potentieel van kinderen te vergroten. Het Comité benadrukte samen met het Afrikaans Comité voor de rechten van kinderen dat de winst die de afgelopen jaren geboekt is bij het verbeteren van het onderwijs op het Afrikaanse continent niet verloren mag gaan door conflicten. Ook buiten conflictgebieden vinden schendingen plaats, zoals gedwongen kindhuwelijken, genitale vermindering en kinderarbeid. Daarnaast hebben droogtes als gevolg van klimaatverandering en ziektes zoals COVID-19, ebola en malaria desastreuze gevolgen die kinderen extra hard raken.⁷⁴

Op 30 augustus was het de Internationale Dag voor de Slachtoffers van Gedwongen Verdwijningen. Het Comité stond op deze dag stil bij kinderen die hier slachtoffer van worden. Dit gebeurt wereldwijd, vooral in dictatoriale en autocratische regimes, maar ook om politieke redenen. De mentale gevolgen van als kind gescheiden worden van je familie hebben levenslange effecten op de ontwikkeling. Daarnaast werd ook stilgestaan bij illegale internationale adopties.⁷⁵

Op het moment van schrijven vindt de 97e sessie plaats, waar onder andere Israël onder de loep wordt genomen. Hierover kunt u in de volgende kroniek meer lezen.

Rassendiscriminatiecomité

In juli riep het Rassendiscriminatiecomité in het kader van haar *early warning and urgent action-procedure* India op om de discriminatie tegen de Rohingya, die vanuit Myanmar naar India vluchten, te beëindigen. De Rohingya worden in India willekeurig gedetineerd en gedwongen uitgezet naar Myanmar waar zij het risico lopen op ernstige mensenrechtenschendingen, wat in strijd is met het beginsel van *non-refoulement*. Dit gebeurt vaak zonder een eerlijk proces of toegang tot een advocaat. Daarnaast worden er wijdverbreid racistische en haatzaaiende uitlatingen gedaan tegen de Rohingya, onder andere door politici. Het Comité riep India verder op om te blijven samenwerken met de Speciaal Rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Myanmar, onder andere door een bezoek aan het land te faciliteren.⁷⁶

73 'Georgia failed to protect children against violence and abuse in church-run orphanage, UN committee finds', *OHCHR* 27 juni 2024.

74 'Joint statement of the United Nations Committee on the Rights of the Child and the African Committee of Experts on the Rights and Welfare of the Child – Day of the African Child', *ACERWC* 16 juni 2024.

75 CRC, 'International Day of the Victims of Enforced Disappearances – 2024', 30 augustus 2024.

76 'India must end racial discrimination against Rohingya, cease forced deportation and arbitrary detention, urges UN Committee', *OHCHR* 2 juli 2024.

De 113e sessie van het Comité vond plaats van 5 tot 23 augustus. In zijn openingsspeech verwees Volker Türk, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, naar het advies van het Internationaal Gerechtshof van 19 juli over de situatie in de bezette Palestijnse Gebieden. Deze uitspraak is grotendeels gebaseerd op het Rassendiscriminatieverdrag, wat het belang van dit verdrag onderstreept. Tijdens de sessie werd de naleving van het Verdrag door Venezuela, Iran, Irak, Pakistan, Bosnië en Herzegovina, het Verenigd Koninkrijk en Belarus onder de loep genomen.⁷⁷ De berichten over ernstige mensenrechtenschendingen van demonstranten in Iran werden hierbij uitgebreid besproken. Daarnaast werd Iran ook opgeroepen om de doodstraf af te schaffen, die onder andere nog wordt opgelegd voor drugsgerelateerde misdrijven. Met betrekking tot Irak waren grote zorgen over berichten om alle kampen voor intern ontheemden aan het einde van dit jaar te gaan sluiten, wat ertoe zal leiden dat alle ontheemden gedwongen worden terug te keren naar gebieden die door conflict zwaar beschadigd zijn. Ook ontbreekt een goed kader voor de vervolging van internationale misdrijven, waaronder de genocide tegen de Jezidi-gemeenschap. In het voorjaar vonden in Pakistan incidenten plaats tegen religieuze minderheden, waar beschuldigingen van godslastering hebben geleid tot lynchpartijen en vernietiging van gebedshuizen. Ook zijn er grote zorgen over het uitzetten van vluchtelingen naar Afghanistan, in strijd met het beginsel van *non-refoulement*. De dialoog met het Verenigd Koninkrijk ging over de gewelddadige acties tegen migranten, vluchtelingen en asielzoekers door extremistische, extreemrechtse en *white supremacist*-groepen in juli en augustus dit jaar. Het Comité benadrukte de noodzaak van grondig onderzoek, strenge straffen voor de daders en effectieve rechtsmiddelen voor de slachtoffers. Ten aanzien van Belarus werden grote zorgen geuit over de levensbedreigende omstandigheden waarmee migranten, asielzoekers en vluchtelingen aan de grens met de Europese Unie worden geconfronteerd. Er zijn berichten over buitensporig geweld, willekeurige detentie en het niet bieden van toegang tot asielprocedures.⁷⁸

Verder heeft het Comité tijdens deze sessie Algemene Aanbeveling 37 over rassendiscriminatie en het garanderen van het recht op gezondheid aangenomen, zoals neergelegd in artikel 5, lid e, sub iv van het Verdrag. De aanbeveling is bedoeld om de noodzakelijke maatregelen die in het kader van het Verdrag genomen moeten worden te verduidelijken en bevat concrete voorbeelden om gelijkheid in het genot van het recht op gezondheid te garanderen.⁷⁹

In augustus heeft het Comité het rapport van de in 2022 opgerichte *ad hoc* conciliatie commissie gepubliceerd in de zaak van de Palestijnse Gebieden tegen Israël. Deze commissie is opgericht op grond van artikel 12, lid 1, sub b van het Rassendiscriminatieverdrag, naar aanleiding van de interstatelijke procedure die de Palestijnse Gebieden in 2018 is gestart op grond van artikel 11 van het Verdrag. In het rapport staan conclusies en aanbevelingen om het geschil over rassendiscriminatie op te lossen. De commissie benadrukte dat concrete stappen in de richting van een wederzijds overeengekomen, duurzame afbakening van de grenzen én beëindiging van

77 'Committee on the Elimination of Racial Discrimination Opens One Hundred and Thirteenth Session in Geneva', *OHCHR* 5 augustus 2024.

78 'UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination publishes findings on Belarus, Bosnia and Herzegovina, Iran, Iraq, Pakistan, United Kingdom, and Venezuela', *OHCHR* 23 augustus 2024.

79 'General recommendation No. 37 (2024) on Racial discrimination in the enjoyment of the right to health', *CERD/C/GC/37*, 23 augustus 2024.

het *de facto* beleid van kolonisatie en segregatie in de bezette gebieden noodzakelijk zijn voor de bescherming van mensenrechten.⁸⁰

Op 31 augustus was het de Internationale Dag voor Personen van Afrikaanse Afkomst. Verschillende experts stonden in dit kader stil bij het feit dat miljoenen mensen van Afrikaanse afkomst over de hele wereld nog altijd slachtoffer zijn van systematisch en structureel racisme. Het is essentieel dat de aanhoudende wereldwijde gevolgen van slavernij, kolonialisme, apartheid en genocide volledig worden erkend. Ook werd stilgestaan bij de klimaatcrisis en het gebrek aan mondiale duurzame ontwikkeling, wat vooral Afrikanen raakt. Er werd een nieuw Internationaal Decennium voor Personen van Afrikaanse Afkomst uitgeroepen, van 2025 tot 2034, waarin verder gewerkt moet worden aan erkenning, rechtvaardigheid en ontwikkeling.⁸¹

Comité voor de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden

De 38e zitting van het Comité voor het Internationaal Verdrag inzake de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden (CMW) vond plaats van 3 tot en met 14 juni.⁸² Het CMW behandelde de staatsrapporten van Congo, Senegal en Turkije. Tijdens de openingsverklaring werd opgemerkt dat geen van de 27 lidstaten van de Europese Unie het Verdrag heeft ondertekend of geratificeerd.⁸³ De voorzitter benoemde dat de Europese Unie een belangrijke bestemming is voor migranten, en ratificatie door haar lidstaten zou dit belangrijke mensenrechteninstrument krachtig ondersteunen.⁸⁴ Voor zowel Congo als Senegal betreurt het Comité dat er geen alomvattende migratieplannen en coördinatiemechanismen bestonden en dat de gegevens over migratie en migrerende werknemers te wensen overlieten.⁸⁵ Het Comité uitte ook bezorgdheid over beide landen aangaande de beschuldigingen van kinderarbeid en het gebrek aan verantwoordingsplicht voor kinderuitbuiting.⁸⁶ Wat Turkije betreft nam het Comité met bezorgdheid kennis van de aanhoudende beschuldigingen van willekeurige detentie van kinderen en personen met een handicap, en uitte het zijn bezorgdheid over informatie betreffende grootschalige uitzetting van migranten.⁸⁷

80 'UN Committee calls for stronger global engagement to address racial discrimination in the Palestine-Israel dispute', *OHCHR* 22 augustus 2024.

81 'Time for decisive action against racism and racial discrimination: UN experts', *OHCHR* 29 augustus 2024.

82 'Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers Opens Thirty-Eighth Session', *CMW* 3 juni 2024.

83 'Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers Opens Thirty-Eighth Session', *CMW* 3 juni 2024.

84 'Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers Opens Thirty-Eighth Session', *CMW* 3 juni 2024.

85 'UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Congo, Senegal and Türkiye', *CMW* 19 juni 2024.

86 'UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Congo, Senegal and Türkiye', *CMW* 19 juni 2024.

87 'UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Congo, Senegal and Türkiye', *CMW* 19 juni 2024.

Het Comité tegen foltering (CAT) en het Subcomité preventie van foltering (SPT)

Het Comité voor de toepassing van het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (CAT) hield zijn 80e zitting van 8 juli tot 26 juli.⁸⁸ Tijdens deze zitting beoordeelde het comité de inzendingen van Ivoorkust, Ecuador, Zuid-Korea en Turkije. Tijdens het doornemen van de eindrapporten en slotopmerkingen constateerde het Comité een aantal zorgwekkende ontwikkelingen in elke staat. Voor Ivoorkust richtte het Comité zich op overbevolking in de gevangenissen, het gebrek aan verantwoording voor martelingen en de beperkte toegang tot gezondheidszorg.⁸⁹ Volgens het Comité heeft Ecuador sinds de noodtoestand van 2019 de militarisering van de openbare veiligheid en de gevangenissen voortgezet, waarbij in januari 2024 strijdkrachten werden gemobiliseerd en tussen 2018 en 2023 meer dan 680 mensen in de gevangensystemen zijn overleden.⁹⁰ Turkije werd berispt voor de aanhoudende beschuldigingen van marteling en mishandeling door wetshandhavers en inlichtingendiensten en het CAT was gealarmeerd door het regime van levenslange gevangenisstraf met verzwarende omstandigheden, waarbij gevangenen 22 uur per dag in geïsoleerde cellen worden vastgehouden zonder vooruitzicht op vrijlating.⁹¹ Tot slot uitte het CAT haar bezorgdheid over de voortdurende mensenrechtenschendingen binnen het leger in Zuid-Korea en het mogelijk beperkte gebruik van nieuwe wetgeving om de toegang tot juridische bijstand te garanderen. Het Comité beoordeelde 31 individuele klachten, waarvan er twee niet-ontvankelijk werden verklaard, negentien werden stopgezet en geen vervolg werd genomen, tien werden beoordeeld, en slechts in één van die tien klachten werden schendingen door de staatspartij vastgesteld.⁹² Tot slot hebben het CAT en het Platform van Onafhankelijke Deskundigen inzake Vluchtelingenrechten (PIERR) op Wereldvluchtelingendag een verklaring uitgebracht waarin wordt benadrukt dat wetten en praktijken op het gebied van asiel zich moeten verzetten tegen een politiek van angst en uitsluiting.⁹³

Van 5 tot 16 juni hield het Subcomité preventie van foltering (SPT) zijn 50e niet-openbare zitting. Comités kunnen algemene commentaren schrijven, om algemene richtlijnen of inhoudelijke begeleiding te bieden met betrekking tot specifieke bepalingen van een verdrag. Tijdens deze zitting keurde het SPT zijn eerste algemene commentaar goed over de definitie van een 'plaats van vrijheidsberoving'.⁹⁴ Die term moet worden opgevat als elke plaats waar personen van hun vrijheid zijn beroofd, als ze niet kunnen vertrekken, of waar personen volgens het SPT van hun vrijheid zouden kunnen worden beroofd, binnen de reikwijdte van het Optionele Protocol van het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (OPCAT) moet vallen en als een alomvattend concept moet worden gezien dat alle

88 'Committee against Torture Opens Eightieth Session in Geneva', *CAT* 8 juli 2024.

89 'Committee against Torture Concludes Eightieth Session after Adopting Concluding Observations on Reports of Côte d'Ivoire, Ecuador, Republic of Korea and Türkiye', *CAT* 29 juli 2024.

90 'Committee against Torture Concludes Eightieth Session after Adopting Concluding Observations on Reports of Côte d'Ivoire, Ecuador, Republic of Korea and Türkiye', *CAT* 29 juli 2024.

91 'Committee against Torture Concludes Eightieth Session after Adopting Concluding Observations on Reports of Côte d'Ivoire, Ecuador, Republic of Korea and Türkiye', *CAT* 29 juli 2024.

92 'Committee against Torture Concludes Eightieth Session after Adopting Concluding Observations on Reports of Côte d'Ivoire, Ecuador, Republic of Korea and Türkiye', *CAT* 29 juli 2024.

93 'Laws and practices on asylum must resist politics of fear and exclusion: UN rights experts', *CAT* 19 juli 2024.

94 'UN torture prevention body announces visits for 2025 and adopts General Comment', *SPT* 1 juli 2024.

situaties omvat. Het SPT stelt dat dit van cruciaal belang is om 'de kerndoelstelling van het voorkomen van foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing' te bereiken.⁹⁵ Tijdens deze sessie voegde het Madagaskar toe bij de andere dertien staten die niet voldoen aan hun verplichtingen krachtens artikel 17 van het OPCAT om hun nationale preventiemechanisme in te stellen.⁹⁶ Aan het einde van de zitting sprak de voorzitter ook over de dringende noodzaak om het OPCAT-fonds te steunen, dat met aanzienlijke financiële uitdagingen wordt geconfronteerd en binnenkort zijn functies dreigt te verliezen.⁹⁷ Na deze zitting bevestigde het SPT dat zij, om de omstandigheden van mensen die van hun vrijheid zijn beroofd goed te kunnen beoordelen, haar routinebezoeken aan Bolivia, Nigeria, Griekenland en de Democratische Republiek Congo in de tweede helft van 2024 zal voortzetten en Afghanistan, Burundi, Frankrijk en Mexico in de eerste helft van 2025 zal bezoeken.⁹⁸

95 'UN torture prevention body announces visits for 2025 and adopts General Comment', *SPT* 1 juli 2024.

96 'UN torture prevention body announces visits for 2025 and adopts General Comment', *SPT* 1 juli 2024.

97 'UN torture prevention body announces visits for 2025 and adopts General Comment', *SPT* 1 juli 2024.

98 'UN torture prevention body announces visits for 2025 and adopts General Comment', *SPT* 1 juli 2024.